

Міністерство юстиції України
Одеський науково-дослідний
інститут судових експертиз

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний
економічний університет

Міністерство освіти і науки України
ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

І Міжнародна науково-практична конференція

РОЛЬ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТОВАРОЗНАВЧИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ У ДЕРЖАВНОМУ І ПРИВАТНОМУ СЕКТОРАХ

28 травня
2021

Міністерство
юстиції України
Одеський науково-
дослідний інститут
судових експертиз

Міністерство освіти
і науки України
Одеський
національний
економічний
університет

Міністерство освіти
і науки України
ДЗ «Луганський
національний
університет імені
Тараса Шевченка»

РОЛЬ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТОВАРОЗНАВЧИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ У ДЕРЖАВНОМУ І ПРИВАТНОМУ СЕКТОРАХ

Матеріали
І Міжнародної науково-практичної конференції

28 травня 2021 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2021

УДК 343.148(063)
Р68

Відповідальні редактори: *А. І. Черемнова, Н. В. Омельченко*

Рекомендовано до друку Вченою радою
Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз
Міністерства юстиції України
(протокол № 4 від 27 травня 2021 року)

Матеріали подано в авторській редакції

Роль і перспективи розвитку товарознавчих та економічних експертиз у державному і приватному секторах: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 28 травня 2021 року) / відп. ред.: А.І.Черемнова, Н.В.Омельченко. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 264 с.

ISBN 978-966-992-535-0

У збірнику матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції «Роль і перспективи розвитку товарознавчих та економічних експертиз у державному і приватному секторах» містяться тези доповідей, в яких розкривається специфіка товарознавчих та економічних експертиз у кримінальному процесі, шляхи удосконалення, проблеми та перспективи розвитку товарознавчих та економічних експертиз у державному та приватному секторах.

Збірник розраховано на наукових працівників, викладачів, докторантів, аспірантів, судових експертів, співробітників судових та правоохоронних органів, а також осіб, які цікавляться проблемами та перспективами розвитку товарознавчих та економічних експертиз.

УДК 343.148(063)

ISBN 978-966-992-535-0

© Одеський науково-дослідний
інститут судових експертиз, 2021
© Міністерство юстиції України, 2021

УДК 620: 614.8:001.8

Кралюк Марина Олександрівна,

завідувачка відділу електротехнічних, пожежно-технічних
та досліджень питань безпеки життєдіяльності
Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз
Міністерства юстиції України

Браїлко Анна Сергіївна,

кандидат технічних наук, доцент кафедри товарознавства,
торговельного підприємництва та експертизи товарів
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»,
перший заступник голови, головний експерт
Громадської організації «Науково-дослідний центр
«Незалежна експертиза»

Омельченко Наталія Володимирівна,

кандидат технічних наук, професор, професор кафедри
товарознавства, торговельного підприємництва та експертизи
товарів Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», голова, головний експерт
Громадської організації «Науково-дослідний центр
«Незалежна експертиза»

**АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТА ПРОВЕДЕННЯ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
САМОРЯТІВНИКІВ ШАХТНИХ ІЗОЛЮЮЧИХ
НА ХІМІЧНО ЗВ'ЯЗАНОМУ КИСНІ**

**ALGORITHM FOR THE FORMATION
OF INFORMATION SUPPORT AND THE CONDUCT
OF COMMODITY EXAMINATIONS OF MINE INSULATING
SELF-RESCUERS ON CHEMICALLY BOUND OXYGEN**

На вугільних шахтах проводять роботи підвищеної небезпеки (вибухонебезпечні, пожежно-небезпечні, небезпечні за обваленнями виробок та гірничих порід, раптовими проривами рудникових газів, вугілля, порід, води тощо). Ці роботи проходять в умовах

непередбаченості, раптової зміни гірничо-геологічних умов або природних сил, при недотриманні вимог нормативно-правових актів з охорони праці з боку персоналу та спричинити тяжкі наслідки, які можуть супроводжуватися численними жертвами та матеріальними збитками. З переходом гірничих робіт вугільних шахт на глибокі горизонти зростає негативний вплив підвищених гірничого тиску, температури вміщаючих порід, газорясності та інших факторів. Одними з найбільш небезпечних видів аварій є вибухи газопилових сумішей (далі по тексту – вибухи) в гірничих виробках вугільних шахт. При вибухах в підземних умовах вугільних шахт виникають такі вражаючі фактори: фронт повітряної ударної хвилі (рухома по гірничій виробці зона миттєвої зміни (збільшення) тиску, щільності і температури середовища); високотемпературний фронт полум'я (рухома по гірничій виробці зона хімічної реакції і нагрітих газів); отруйні та шкідливі продукти горіння (CO , CO_2 , CH_4 , N_2 , H_2S тощо), недостатня кількість кисню у повітрі робочої зони, що призводить до численних людських жертв, значних матеріальних збитків для підприємств [1].

Для евакуації працюючих з аварійних дільниць вугільних, рудних та нерудних шахт використовують саморятівники шахтні ізолюючі на хімічно зв'язаному кисні (далі по тексту – саморятівник) [2]. Використання саморятівників низької якості, які не відповідають вимогам нормативно-правових актів з охорони праці є небезпечним та створює загрозу загибелі людей чи навіть призводить до їх загибелі. Для визначення безпеки та придатності до використання за функціональним призначенням саморятівників (в тому числі й іноземного виробництва), перед їх введенням в експлуатацію, важливого значення набуває проведення їх ідентифікації та товарознавчої експертизи [3].

Об'єктом досліджень обрано саморятівники шахтні ізолюючі на хімічно зв'язаному кисні. Предметом дослідження є інформаційне забезпечення та розробка алгоритму проведення товарознавчої експертизи саморятівників. В роботі використані наступні методи: аналітичний; систематизації; співставлення; узагальнення.

Метою публікації є розробка алгоритму формування інформаційного забезпечення та проведення товарознавчої експертизи саморятівників для забезпечення проведення безпечних та результативних товарознавчих досліджень.

Дослідженню безпеки, якості, ідентифікації, товарознавчої експертизи засобів індивідуального захисту органів дихання, в тому числі й саморятівників присвячені публікації авторів [1–12] та ін. Товарознавчі дослідження саморятівників потребують дотримання чітких правил безпеки [2]. Таким чином, здійснення товарознавчих досліджень саморятівників вимагає особливої ретельності у їх підготовці та безпосередньому проведенні. Під час зберігання, транспортування, підготовки та проведення товарознавчих досліджень саморятівників, а також утилізації об'єктів дослідження необхідно дотримуватися правил й заходів безпеки, наведених у публікації [11]. Інформаційне забезпечення ідентифікації та товарознавчої експертизи впливає на можливість прийняття рішення, щодо особливостей проведення експертизи та достовірності отриманих відповідей на поставлені питання експертизи. Актуальність розроблення методологічного забезпечення ідентифікації та товарознавчої експертизи саморятівників обґрунтована у публікації [2].

Враховуючи вищезазначене нами розроблений алгоритм інформаційного забезпечення та проведення товарознавчої експертизи саморятівників, який включає такі етапи:

а) формування інформаційного забезпечення процедур ідентифікації та товарознавчої експертизи саморятівників з використанням основних блоків:

1) сучасної класифікації саморятівників з урахуванням повного переліку ознак, з можливістю подальшого її удосконалення;

2) бази даних термінів та визначень понять для опису класифікаційних угруповань, з можливістю подальшого її наповнення;

3) нормативно-правових актів та нормативних документів;

4) товаросупровідних документів;

5) експлуатаційних документів;

6) цифрової бібліотеки даних для ідентифікації саморятівників (заходів безпеки, технічних характеристик, конструкцій, принципів дії, засобів ідентифікації та простежуваності, критеріїв, показників та методів ідентифікації, фотографічних зображень саморятівників різних виробників тощо);

7) методики ідентифікації саморятівників;

8) обраної номенклатури показників якості саморятівників та методів їх контролю;

9) вимог до рівня безпеки саморятівників та методів їх контролю;

10) цифрового класифікатора дефектів саморятівників на основі апріорної та апостеріорної інформації;

11) питань товарознавчої експертизи (в залежності від життєвого циклу саморятівника);

12) бази даних випробувальних лабораторій для проведення досліджень саморятівників;

13) методики товарознавчої експертизи саморятівників;

14) експертних висновків із цифровою базою даних;

б) попередній розгляд комплекту документів, наданих замовником товарознавчої експертизи;

в) розробка програми експертизи, що може передбачати послідовне виконання таких етапів:

1) аналіз комплекту документів, наданих замовником товарознавчої експертизи;

2) підбір джерел інформації для проведення ідентифікації та досліджень об'єкта експертизи (зі сформованого інформаційного забезпечення процедур ідентифікації та товарознавчої експертизи, згідно пункту а) цього алгоритму);

3) встановлення місця та термінів проведення товарознавчої експертизи;

4) ідентифікація об'єкта товарознавчої експертизи (зі застосуванням інформаційного забезпечення процедур ідентифікації саморятівників, згідно пункту а) цього алгоритму);

5) визначення вимог до безпеки та якості, параметрів об'єкта експертизи, їх базових значень та методів випробувань (із застосуванням інформаційного забезпечення процедур товарознавчої експертизи саморятівників, згідно пункту а) цього алгоритму);

б) дотримання заходів безпеки під час підготовки та проведення товарознавчих досліджень саморятівників;

7) вибір випробувальної лабораторії для проведення досліджень, які мають акредитацію Національного агентства з акредитації України у відповідності до ДСТУ ISO/IEC 17025:2017 (ISO/IEC 17025:2017, IDT) «Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій» у сфері засобів захисту органів дихання;

8) замовлення проведення випробувань об'єкта експертизи за визначеними параметрами у обраній випробувальній лабораторії;

9) проведення перевірки експлуатаційних параметрів саморятівників (герметичності повітропровідної системи; герметичності корпусу і кришки в зібраному вигляді; міцності з'єднання елементів повітропровідної системи; об'єму дихальних мішків саморятівників; механічної міцності (ударні при вільному падінні та вібраційні випробування); стійкості саморятівників до кліматичних впливів; випробування саморятівників на займистість частин, на які впливає зовнішнє середовище);

10) аналіз наданих випробувальною лабораторією результатів досліджень;

11) встановлення відповідності експлуатаційної документації, пакування, маркування, комплектності об'єкта товарознавчої експертизи вимогам ДСТУ EN 13794:2005 «Засоби індивідуального захисту органів дихання. Автономні дихальні апарати з замкненим дихальним контуром для евакуації. Вимоги, випробування, маркування (EN 13794:2002, IDT)»;

12) встановлення відповідності об'єкта товарознавчої експертизи вимогам Технічного регламенту засобів індивідуального захисту;

13) формулювання відповіді на питання товарознавчої експертизи;

14) оформлення експертного висновку.

Таким чином, запропонований алгоритм має практичне значення та є складовою методологічного забезпечення ідентифікації та товарознавчої експертизи саморятівників.

Перспективами подальших досліджень є: розробка електронного інструментарію для проведення товарознавчої експертизи саморятівників; розроблення методологічного забезпечення ідентифікації та товарознавчої експертизи саморятівників, апробація та впровадження в експертну практику розробленого алгоритму проведення товарознавчої експертизи саморятівників.

Перелік використаних джерел

1. Кралюк М. О., Крупка А. А., Пашинська О. Г., Дузь Л. Є. Покращення мікрокліматичних умов дихання людей при використанні ізолюючих саморятівників. Priority directions of science and technology development: The 5th International scientific and practical conference (January 24–26, 2021). Kyiv. 2021. P. 435–441. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/01/PRIORITY-DIRECTIONS-OF-SCIENCE-AND-TECHNOLOGY-DEVELOPMENT-24-26.01.21.pdf>

2. Кралюк М. О., Омельченко Н. В., Браїлко А. С. Товарознавча експертиза саморятівників шахтних ізолюючих на хімічно зв'язаному кисні. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Технічні науки. Львів : Видавництво ЛТЕУ. 2021. Вип. 25. С. 156–167. doi: <https://doi.org/10.36477/2522-1221-2021-25-21>
3. Kowalski-Trakofler K. M., Vaught C., Brnich Jr M. J. Expectations Training for Miners Using Self-Contained Self-Rescuers in Escapes from Underground Coal Mines. National Institute for Occupational Safety and Health, 2008.
4. Stein R., Ahlers H., Berry R. Loss of start-up oxygen in CSE SR-100 self-contained self-rescuers, 2012. 16 p.
5. Гудков С. В., Матвейкин В. Г., Шаповалов Г. Г. Преимущества использования изолирующих самоспасателей с химически связанным кислородом в угольных шахтах. Безопасность труда в промышленности. 2012. № 11. С. 40–44.
6. Немцев А. В., Вэстморлэнд Э. М. Актуальные вопросы применения изолирующих промышленных самоспасателей. Часть 1. Самоспасатели на химически связанном кислороде. Безопасность Труда в Промышленности, 2013. № 2. С. 62–66.
7. Borodych P., Deyneko N., Kovalev P., Streletc V., Shevchenko R. Substantiation of proposals on the use of insulating apparatus in the liquidation of emergencies with the release of hazardous chemicals. Technology audit and production reserves. 2018. Vol. 4. № 3 (42). P. 10–16. doi: <https://doi.org/10.15587/2312-8372.2018.140650>
8. Adjiski V., Despodov Z., Serafimovski D., Mijalkovski S. System for prediction of carboxyhemoglobin levels as an indicator for on-time installation of self-contained self-rescuers in case of fire in underground mines. 2019. GeoScience Engineering. Vol. LXV, № 4. P. 23–37. doi: <https://doi.org/10.35180/gse-2019-0021>
9. Pelders J. J., de Ridder J. H. Assessment of the ergonomie design of self-contained self-rescuer (SCSR) devices for use by women in mining. Journal of the Southern African Institute of Mining and Metallurgy. 2020. Vol. 120. № 5. P. 307–312. doi: <http://dx.doi.org/10.17159/2411-9717/1054/2020>
10. Беднарчук М. С. Аналіз критеріїв ідентифікації засобів індивідуального захисту. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Технічні науки. Львів : Видавництво ЛТЕУ. 2021. Вип. 25. С. 149–155. doi: <https://doi.org/10.36477/2522-1221-2021-25-20>
11. Кралюк М. О., Омельченко Н. В. Безпека товарознавчого дослідження ізолюючих саморятівників на хімічно зв'язаному кисні. Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ; м. Варшава, 07 лютого 2021 р.) / за ред. Є. О. Романенка, І. В. Жукової. Київ, Варшава : ФОП КАНДИБА Т. П., 2021. С. 184–187.
12. Єхилевський С. Г. Підвищення ресурсу дихальних апаратів на хімічно пов'язаному кисні : дис. д-ра техн. наук: 05.26.01. Дніпропетровськ, 2002. 283 с.

<i>Катарага Ольга Семёновна, Кара Екатерина Азаповна, Кара Вечеслав Спиридонович</i>	
СОСТОЯНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЭКСПЕРТИЗ В РЕСПУБЛИКЕ МОЛДОВА В ГОСУДАРСТВЕННОМ И ЧАСТНОМ СЕКТОРАХ STATE OF THE FORENSIC_ _ _ _ _	82
<i>Катарага Ольга Семёновна, Петкович Пётр Петрович, Присэкару Викорія Андреевна</i>	
О СОСТОЯНИИ ЭКОНОМИЧЕСКИХ И ТОВАРОВЕДЧЕСКИХ ЭКСПЕРТИЗ В РЕСПУБЛИКЕ МОЛДОВА В ГОСУДАРСТВЕННОМ И ЧАСТНОМ СЕКТОРАХ_ _ _ _ _	88
<i>Коновалов Юрій В'ячеславович</i>	
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ_ _ _ _ _	92
<i>Кралюк Марина Олександрівна, Браїлко Анна Сергіївна, Омельченко Наталія Володимирівна</i>	
АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ САМОРЯТІВНИКІВ ШАХТНИХ ІЗОЛЮЮЧИХ НА ХІМІЧНО ЗВ'ЯЗАНОМУ КИСНІ_ _ _ _ _	95
<i>Кунділовська Тетяна Анатоліївна</i>	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКСПЕРТИЗИ М'ЯСА ПТИЦІ_ _ _ _ _	101
<i>Левінцова Тетяна Василівна</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ТОВАРОЗНАВЧИХ ЕКСПЕРТИЗ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ_ _ _ _ _	103
<i>Малимон Валентина Григорівна, Стрельбицький Володимир Юліанович</i>	
ПРОВЕДЕННЯ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ БЕНЗОПИЛИ ПО МАТЕРІАЛАХ СПРАВИ_ _ _ _ _	108
<i>Мамонтова Людмила Вікторівна</i>	
ЗМІНИ В ПЕНСІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ – ЛІКВІДАТОРІВ НАСЛІДКІВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ_ _ _ _ _	113

Наукове видання

**РОЛЬ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ТОВАРОЗНАВЧИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ
ЕКСПЕРТИЗ У ДЕРЖАВНОМУ
І ПРИВАТНОМУ СЕКТОРАХ**

МАТЕРІАЛИ

І Міжнародної науково-практичної конференції

28 травня 2021 року

Верстання	<i>Олена Данильченко</i>
Технічне редагування	<i>Тетяна Шутова</i>
Дизайн обкладинки	<i>Анастасія Юдашкіна</i>

Г Е Л Ь В Е Т И К А
В И Д А В Н И Ч И Й Д І М

WWW.HELVETICA.UA

Підписано до друку 31.05.2021 р. Формат 84x108/16.
Папір офсетний. Гарнітура Cambria. Цифровий друк.
Ум. друк. арк. 15,35. Наклад 300. Замовлення № 0621-175.
Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Тел.: +38 (048) 709 38 69,
+38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.